

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

Research Title: ACADEMIC LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN DAMNOEN SADUAK NETWORK 2 UNDER RATCHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

นายสุทธิพงษ์ มะลินิล

Sutthipong Malinin

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

E-mail: Beeronlyworks@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 และ (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามการประเมินของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรเป็นครูในกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 113 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ จำนวน 92 คน วิธิดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ (4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ

ผลการวิจัย พบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ (2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด กลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามการประเมินของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

ABSTRACT

The objectives of this research were: (1) to study academic leadership of school administrators in Damnoen Saduak Network 2 under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2; and (2) to compare academic leadership of school administrators in Damnoen Saduak Network 2 under Ratchaburi

Primary Educational Service Area Office 2, according to teachers' evaluations classified by educational level, work experience, and school size.

This research was survey research. The population was 113 teachers in Damnoen Saduak Network 2 under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2. The sample was 92 teachers obtained by stratified random sampling technique. There were four steps of the research procedure: (1) study related documents and research; (2) create research tools; (3) collect data; and (4) analyze data. The instrument used for data collection was a questionnaire with a 5-point rating scale. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, Standard Deviation, t-test and F-test.

The results were found that; (1) the academic leadership of school administrators in Damnoen Saduak Network 2 under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2, overall and each aspect were at high level; and (2) to compare academic leadership of school administrators in Damnoen Saduak Network 2 under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2, according to teachers' evaluations classified by educational level were differences in overall at .05 statistical significance, when classified by working experience and school size, overall were not different.

Keywords: Academic leadership, school Administrators, Damnoen Saduak Network Group 2 , Ratchaburi Educational Service Office Area 2

บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีความสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ซึ่งความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจ และสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของ องค์การสหประชาชาติ 2030 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะใน ศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้

การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคนดี ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และ พฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมี ปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐาน การจัดการศึกษาในทุกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมี จิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและ รองรับความท้าทายดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูป

การศึกษา เพื่อให้ระบบ การศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: ง)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการนำพาไปสู่ความสำเร็จขององค์กร เป็นผู้รับผิดชอบใน การบริหาร องค์กร เพราะในการจะประสบผลสำเร็จขององค์กรนั้น จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล มีประสบการณ์ สามารถจูงใจผู้ร่วมปฏิบัติงาน มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความทุ่มเทให้กับ การพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล, 2560: 51) ในขณะที่ เพ็ญภา ศรีแปลก (2563: 13) กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาท สำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงาน ของบุคลากร และมีความสำคัญต่อผลงานโดยรวมทั้งหมดของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้นำ หรือ ผู้บริหารนั้น เป็นผู้ควบคุม ดูแล และมีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ผลการปฏิบัติงานประสบ ผลสำเร็จตาม วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้นำเป็นผู้รับผิดชอบต่อประสิทธิภาพของงานความสำเร็จของ สถานศึกษาจะเกิดขึ้นอยู่กับ ความตระหนักรู้ในความสำเร็จของผู้นำว่าจะเป็นผู้เปลี่ยนแปลง สถานศึกษา ปรับภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม สภาพชุมชนและเป็นผู้สนองความต้องการ ทางการศึกษาของชุมชน

Mehrnaz, Idris and Shakib (2016: 101-112) กล่าวถึง ปัญหาภาวะผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหารขาด ความคิดสร้างสรรค์ ขาดความยืดหยุ่นในด้านเวลาที่จำเป็นในการเรียนรู้ ขาดการวางแผน อย่างเป็นระบบ ขาดความ ต่อเนื่องในการส่งเสริมการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรตามนโยบาย และการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ในทำนองเดียวกัน Irfan and Usman (2017: 175-186) กล่าวถึง ปัญหา ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเกี่ยวข้องกับ การวางแผน หลักสูตร ขาดการฝึกอบรมพัฒนา อย่างต่อเนื่อง การสื่อสารและประสานงานมีน้อย เครือข่ายทางวิชาการยังไม่เป็นระบบ และมี ข้อเสนอแนะ คือ ควรให้ผู้บริหารส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนา บุคลากรในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

ภาวะผู้นำทางวิชาการ จึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการเน้น กิจกรรมการ เรียนการสอน แก่เชิงการจัดการเรียนการสอนเป็นความสามารถใฝ่เรียนรู้ของใจหรือชี้ นำ บุคคลในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องให้ เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย นำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ ในการปฏิบัติหน้าที่ กำกับติดตามให้บุคคลทำงานเป็นระบบ เน้นแนวประสานงานให้ความ สะดวก สร้างความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจและความอบอุ่นในการร่วมงาน ดูแลให้ความช่วยเหลือ ให้ผู้ร่วมงาน สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้(เพ็ญภา พลัฒิม, 2559: 14) ในขณะที่ ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ (2560: 24) กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อคุณภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ จะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ใช้ออกคำสั่งความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพ และหันมาทุ่มเทให้กับงานบริหารสถานศึกษาเป็นหลัก ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อ บรรยากาศขององค์กร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ในขณะเดียวกัน McEwan (1998: 125-130) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การสร้างบรรยากาศ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา คณะ ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการโรงเรียน สามารถทำงาน ร่วมกัน ทำให้งานด้านการศึกษาประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ Hallinger and Murphy (1985: 221-224) กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูต้องมีความเป็นภาวะผู้นำทาง วิชาการสูง จึงจะทำให้ การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ สูงสุด พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีหน้าที่ ดังนี้การกำหนดภารกิจของ โรงเรียน (Framing school goals) การจัดการด้านการเรียนการสอน (Managing the instructional program) การเสริมสร้าง บรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน

กลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ได้รายงานข้อมูลผลการทดสอบ วัดความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 พบว่า ผลการประเมิน คุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2565 คะแนนเฉลี่ยรวมเพิ่มขึ้นจาก ปีการศึกษา 2564 ทั้ง 2 ด้าน คิดเป็นร้อยละ 40.30 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยรวมเพิ่มขึ้นจาก ปีการศึกษา 2564 ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 0.29 (แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2, 2566: 28-32)

จากความเป็นมา ความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีความสำคัญต่อ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 และศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ทราบข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการ ของตนเอง สามารถใช้เป็นข้อมูลวางแผนพัฒนาตนเองได้อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาได้ และหน่วยงานทางการศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล ในการพัฒนาผู้บริหาร ให้ทำงานมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด กลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามการประเมินของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียน

กรอบการวิจัย

ตัวแปรต้น

- สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1. วุฒิการศึกษา
 1. ปริญญาตรี
 2. สูงกว่าปริญญาตรี
 2. ประสบการณ์ในการทำงาน
 1. ต่ำกว่า 10 ปี
 2. ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป
 3. ขนาดโรงเรียนที่ครูปฏิบัติหน้าที่
 - 1.ขนาดเล็ก
 - 2.ขนาดกลาง
 - 3.ขนาดใหญ่

ตัวแปรตาม

- ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
1. การวางแผนกำหนดภารกิจ
 2. การจัดการหลักสูตรและการสอน
 3. การนิเทศการสอน
 4. การประเมินผลและตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน
 5. การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามการประเมินของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 10 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 113 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จาก 10 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 92 คน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) จากนั้นนำไปสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับฉลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะข้อคำถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 5 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับระดับมาก
- 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารแนวความคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ตามที่กำหนดในกรอบและแนวความคิดในการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

3.2 สร้างแบบสอบถามที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และการมีและไม่มีวิทยฐานะของครู มีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

3.2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ใน 5 ด้าน ได้แก่

- 1) การวางแผนกำหนดภารกิจ
- 2) การจัดการหลักสูตรและการสอน
- 3) การนิเทศการสอน
- 4) การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน และ
- 5) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ

โดยแบบสอบถามจะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แล้วนำข้อเสนอแนะ มาปรับปรุง

3.4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อทำการตรวจสอบความตรง ของเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้วิธีหาค่า Index of item objective congruency (IOC) โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

- +1 แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 1 แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

บันทึกผลการพิจารณาถึงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในแต่ละข้อ จากนั้นคำนวณหาค่า IOC โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum \square}{\square}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

R แทน ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 - 1.00 มาใช้ จากนั้นจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์ และมีความเหมาะสมนำไปทดลองใช้ (Try - Out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน

3.6 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach. 1990: 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่น .945

3.7 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

4.1 ดำเนินการขอหนังสือแจ้งขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัย จากคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เพื่อขออนุญาต แจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

4.2 นำหนังสือแจ้งขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยและแบบสอบถามส่งไปยังโรงเรียนในสังกัด โดยให้เวลากลุ่ม ตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม 1 สัปดาห์ ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่ส่งแบบสอบถามคืนตามกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วย ตนเอง โดยประสานงานขอความอนุเคราะห์จากทางผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนใน สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 และนัดรับแบบสอบถามคืน ภายใน 1-3 สัปดาห์

4.3 เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้ว นำมาตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากแบบสอบถามที่แจกไป จำนวน 92 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 92 ชุด เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การคำนวณแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556: 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับน้อยที่สุด

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน ในกรณีที่พบความแตกต่าง จะทำการวิเคราะห์ หาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe' method)

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

6.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

6.1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item - Objective Congruence)

6.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธี ของครอนบาค (Cronbach, 1990: 202-204)

6.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

6.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

6.3.1 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาและ ประสบการณ์ในการทำงาน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที่ t-test for Independent Samples

6.3.2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามการประเมินของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน สถิติที่ใช้คือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่าง จะทำการวิเคราะห์หาความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method)

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยรวม และรายด้าน

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{x}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ	3.90	0.33	มาก	4
2. ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน	3.86	0.40	มาก	5
3. ด้านการนิเทศการสอน	3.99	0.49	มาก	1
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน	3.96	0.48	มาก	2
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	3.94	0.31	มาก	3
รวม	3.93	0.33	มาก	

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (\bar{x} = 3.93 , SD = 0.33) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่

ด้านการนิเทศการสอน (\bar{x} = 3.99 , SD = 0.49)

ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน (\bar{x} = 3.96 , SD = 0.48)

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (\bar{x} = 3.94 , SD = 0.31)

ด้านการวางแผนกำหนด ภารกิจ (\bar{x} = 3.90 , SD = 0.33) และ

ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน (\bar{x} = 3.86 , SD = 0.40) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา (n=92)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	p
	ปริญญาตรี		สูงกว่า ป.ตรี			
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
1. ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ	3.80	0.35	4.08	0.21	7.919*	.000
2. ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน	3.67	0.30	4.16	0.39	11.475*	.000
3. ด้านการนิเทศการสอน	3.73	0.37	4.39	0.36	14.277*	.000
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน	3.79	0.37	4.22	0.51	7.565*	.000
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	3.84	0.35	4.09	0.20	7.290*	.000
รวม	3.77	0.35	4.19	0.33	9.705*	.000

*p < 0.05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.9 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน (n=92)

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน				t	p
	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ	3.92	0.36	3.91	0.29	0.144	.885
2. ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน	3.89	0.38	3.83	0.45	1.008	.315
3. ด้านการนิเทศการสอน	3.98	0.48	4.01	0.50	0.380	.704
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน	3.98	0.46	3.94	0.51	0.631	.529
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	3.95	0.36	3.93	0.27	0.340	.734
รวม	3.94	0.41	3.92	0.40	0.501	.633

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการวางแผนกำหนด ภารกิจ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.136	0.068	0.604	.548
	ภายในกลุ่ม	267	30.072	0.113		
	รวม	269	30.208			
2. ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.596	0.798	4.705*	.010
	ภายในกลุ่ม	267	45.275	0.170		
	รวม	269	46.871			
3. ด้านการนิเทศการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.126	0.063	0.260	.771
	ภายในกลุ่ม	267	64.700	0.242		
	รวม	269	64.826			
4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.347	1.173	5.151*	.006
	ภายในกลุ่ม	267	60.826	0.228		
	รวม	269	63.172			

ภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศ ทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.060	0.030	0.277	.758
	ภายในกลุ่ม	267	28.875	0.108		
	รวม	269	28.935			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.356	0.178	1.575	.209
	ภายในกลุ่ม	267	30.196	0.113		
	รวม	269	30.553			

*p < 0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน และด้านการประเมินผลและ ตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ หาคความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe' method)

อภิปรายผล

จากการวิจัย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายดำเนินสะดวก 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ และด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่ดำเนินการต่อเนื่องจากการบริหารหลักสูตรและการสอน โดยร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน และการประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบด้วยวิธีที่หลากหลาย มีการให้คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ ในการพัฒนาการจัด การเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู รวมถึงการให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพ ทั้งในและนอกสถานศึกษา ด้วยเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพในตัวของครูแต่ละคน ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ เพ็ญญา พลับฉิม (2559: 23) กล่าวถึง การนิเทศ การสอน คือ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้คำแนะนำ การสนับสนุนช่วยเหลือ ติดตาม ประเมินผล พัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายของโรงเรียน นอกจากนี้ Krug (1992: 53) กล่าวถึง การนิเทศการสอน ถือว่าเป็นวิธีในการพัฒนาครูอย่างจริงจัง ไม่ใช่การนิเทศตามสภาพปัญหา การประเมินการดำเนินงานเป็นการประเมินย้อนหลัง แต่ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นการมองไปข้างหน้าจึงต้องใส่ใจเรื่องการนิเทศนี้ให้มากกว่าทำอะไรอยู่ตอนนี้ ไม่ใช่การมองสิ่งที่ทำไปแล้วที่ผ่านมา ผู้นำต้องให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพ ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งส่งผลต่อ การเรียนรู้ของนักเรียน

1.2 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่ตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนทั้งตรงหรือทางอ้อม มีวิธีในการประเมินความก้าวหน้าที่หลากหลายและทำอย่างเป็นประจำ โดยพิจารณาผลทดสอบและพิจารณา แบบรายงานพัฒนาการ คุณลักษณะนักเรียน มาแก้ปัญหาให้นักเรียนที่เรียนอ่อนและส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนที่เรียนดี รวมถึงการสื่อสารผลการตรวจสอบให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทราบและใช้เวลาส่วนใหญ่ช่วยเหลือนักเรียนตลอดปีการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560: 8) กล่าวถึง การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนมีความสำคัญ ผู้บริหารควรตรวจสอบคุณภาพการเตรียมนักเรียนและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยพิจารณาผลทดสอบและพิจารณาแบบรายงานพัฒนาการ คุณลักษณะนักเรียน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนานักเรียนและสื่อสารผลการตรวจสอบให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทราบว่า การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอนผู้บริหารสถานศึกษา มีความชัดเจนและสนองตอบความคาดหวังของโรงเรียน นอกจากนี้ Van and Kruger (2003: 247) กล่าวถึง การประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน เป็นภาระงานของภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารที่สำคัญ

1.3 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมา ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่จัดสรรทรัพยากรให้กับครูหรือนักเรียนเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้สะดวกต่อการใช้งานและมีจำนวนเพียงพอ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาให้กับนักเรียน มีความปลอดภัยและเป็นระเบียบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ครูและบุคลากร มีการดูแล เอาใจใส่ครู บุคลากร และนักเรียนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียนผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับแนวคิดของ พัชรภรณ์ จันทพล (2559: 27-32) กล่าวถึง การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ คือ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรทรัพยากรให้กับครูหรือนักเรียนเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าหาความรู้ ให้สะดวกในการใช้และมีจำนวนเพียงพอ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้กับนักเรียน นอกจากนี้ McEwan (1998: 125-130) กล่าวถึง การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเป็นองค์ประกอบ ในการปฏิบัติสู่ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล

1.4 ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมา ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและ รายช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่กำหนดภารกิจของสถานศึกษา จากขอบเขตงานที่ได้รับมอบหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ โดยการวิเคราะห์สภาพงานวิชาการ กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย และดัชนีชี้วัดคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด มีเป้าหมายและจุดเน้นที่เน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รวมถึงการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบโดยทั่วกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ พัชรภรณ์ จันทพล (2559: 27-32) กล่าวถึง การวางแผนกำหนดภารกิจ จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนยุทธศาสตร์ทางวิชาการของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์สภาพงานวิชาการ กำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย มาตรการและดัชนีชี้วัดคุณภาพผลการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด นอกจากนี้ Hallinger and Murphy (1985: 221-224) กล่าวถึง การวางแผนกำหนดภารกิจ ช่วยสร้างความเข้าใจในภารกิจดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ช่วยในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนมีความชัดเจน ที่งานมีส่วนในการกำหนดแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่วัดได้ง่ายต่อการนำไปสอน โดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และช่วยการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนเป็นการสื่อสารที่ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีขึ้นเพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนได้รับทราบโดยทั่วกัน

1.5 ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานและดัชนีชี้วัดคุณภาพ กำหนดเวลาเรียน กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล ออกแบบ การสอนของแต่ละกลุ่มสาระ เป็นการดูแล ส่งเสริมและสนับสนุนการสอนของครู ให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การจัดทำเอกสาร สื่อการเรียนการสอนประกอบหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนในระดับห้องเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรและการวัดและประเมินผลนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องทราบถึงขอบข่ายรายวิชาที่เปิดสอน รวมถึงความรู้ ที่จำเป็นในการสอนด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560: 8) กล่าวถึง การจัดการหลักสูตรและการสอน คือ พฤติกรรมของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการประสานการใช้หลักสูตร การดำเนินการให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องจุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรการจัดทำเอกสาร สื่อการเรียนการสอนประกอบหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนในระดับห้องเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรและการวัดประเมินผลนักเรียน โรงเรียนสามารถให้ข้อมูลสารสนเทศทิศทางแก่ครูเกี่ยวกับวิธีสอน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ด้านการวางแผนกำหนดภารกิจ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียนให้ครูและบุคลากรได้รับ ทราบ โดยศึกษาประวัติการทำงาน และความสามารถของบุคลากร ก่อนจะวางแผนและกำหนดภารกิจต่าง ๆ กระตุ้นให้ บุคลากรทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเต็มใจ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ให้การ สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรได้ทำหน้าที่อย่างสุดความสามารถ รวมทั้งให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีตลอดเวลา

2. ด้านการจัดหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาข้อสรุปในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การแก้ไขปัญหา ครั้งต่อไปนั้นดีกว่าเดิม โดยศึกษาบริบทของโรงเรียน ความต้องการของชุมชน ความรู้ความสามารถของบุคลากร ผนวกกับ หลักสูตรแกนกลาง รวมถึงจุดเน้นนโยบายกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายสำนักงานเขตพื้นที่ต้นสังกัด ให้บุคลากรได้มี ส่วนร่วมในการวิเคราะห์ และวางแผน ในการจัดหลักสูตร มุ่งเป้าหมายให้บุคลากรปลูกฝังนักเรียนในเรื่องวิชาชีพ ให้ นักเรียนนำไปปฏิบัติ ได้จริง โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ พร้อมกับนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้เพื่อให้นักเรียนเกิด ความภาคภูมิใจในชุมชน

3. ด้านการนิเทศการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนเข้านิเทศการสอน มีการนิเทศ แบบตรวจเยี่ยมชั้นเรียน พร้อมให้คำแนะนำแก่ครู ตั้งแต่การเตรียมเอกสารต่าง ๆ ไปจนถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน มี การนิเทศการสอนแบบมุ่งเป้าหมาย เพื่อพัฒนานักเรียน และนำปัญหาต่าง ๆ มาวิเคราะห์และแก้ไข

4. ด้านการประเมินผลและตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อสรุปผลนักเรียนที่เรียนอ่อนและนักเรียนที่เรียนดี จัดให้มีการทดสอบการอ่านออกเขียนได้ของ นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น เน้นย้ำให้ครูวัดและประเมินผลนักเรียน ตามระเบียบและข้อกำหนดแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ และมีการติดตาม การวัดและประเมินผลนักเรียนให้เป็นไปตามปฏิทินที่ฝ่ายวิชาการกำหนด

5. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้เป็นระเบียบ ส่งเสริมให้ บุคลากรทุกคนมีบทบาทในการพัฒนางานวิชาการ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจแก่บุคลากร ชื่นชม ยกย่อง ชมเชย บุคลากรที่ประสบความสำเร็จ โดยการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ และให้บุคลากรที่ประสบ ความสำเร็จได้ขยายผลการดำเนินงานภายในสถานศึกษา

6. แบบองค์รวม ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายด้านงานวิชาการของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินงานภายในสถานศึกษา พัฒนาครูให้มีความรู้ในเรื่องการจัดทำ

หลักสูตรสถานศึกษา และหมั่นสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข ส่งผลให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ บุญโพธิ์. (2561). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ** (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชัยภูมิ. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- กฤตกร น้ำทิพย์. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขตบ้านบึง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1** (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิรวดี ชูดีพงษ์. (2562). **แนวทางการบริหารงานของโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท** (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). นครสวรรค์. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชนธัญ ตี๋บ่เมืองมา. (2560). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต 1** (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). พะเยา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ทัศนาวรรณ ประภา. (2560). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2** (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นรชัย ภักดีศุภผล. (2562). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2** (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิติพล ภูตะโชติ. (2559). **พฤติกรรมมองศักร** (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญญา ศรีแปลก. (2563). **การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว** (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา). จันทบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- มณัญญา ปัตถาวงษ์. (2562). **การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี** (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). จันทบุรี. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ลำไพโร ลาสแสน. (2559). **ภาวะผู้นำทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนบดินทรเดชา(สิงห์ สิงหเสนี) 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 2** (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วิเชียร วรรณภากร. (2560). **การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองจังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 17** (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เศรษฐกร ไชยดำ. (2557). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด** (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ร้อยเอ็ด. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.

- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา* (งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Anderson, C. A. D. (2000). *The importance of instructional leadership behavior as perceived by middle school teachers, middle school principals, and educational leadership Professors*. Ed.D. Dissertation, Faculty of Graduate School, University of Georgia.
- Bennis, W. G. (1959). *Leadership theory and administrative behavior: The problem of authority*. *Administrative Science Quarterly*, 4, 259–301.
- Blase, J., & Blase, J. (1999). *Empowering teachers: What successful principals do* (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Bossert, A. (1988). *Leadership in organization*. Eagle wood Cliffs, NJ: Prentice Hall
- Burns, J. M. (1978). *Leadership*. New York: Harper and Row.
- Cavazos, J. M. (1999). *The instructional leadership of high school principals in successful Hispanic majority high school*. Ph.D. Dissertation. Faculty of Graduate school. The University of Texas at Austin.
- Chell, W. X. (1995). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Daft, R. L. (1999). *Leadership: Theory and practice*. Fort Worth, TX: Dryen Press.
- Davis, K. I., & Thomas, P. I. (1989). *Human characteristic and school learning*. New York: McGraw Hill.
- Dimmock, C., & Walker, A. (2005). *Educational leadership: Culture and diversity*. Gateshead: Athenaeum Press.
- Draft, R. L. (2005). *The leadership experience* (3rd ed.). Mason, OH: Thomson South-Western.
- Dubrin, A. J. (1998). *Leadership research finding, practice and skills*. n.p. Eisenhower, D. (1968, April 20). Letter to Richard Nixon. *Memoirs of Richard Nixon*. By Richard Nixon. (1978). New York: Grosset.
- Glickman, C. (1985). *Supervision and instruction: A developmental approach* (2nd ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Glickman, Carl D. (1990). *Supervision of Instruction*. New York: Allyn and Bacon.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book
- Gorton, R. A. (1983). *School Administration and Supervision Leadership Challenges and Opportunities*. 2nd ed. Dubuge: Wm. C. Brown.